

AANVULLEND FLORA EN FAUNAONDERZOEK ZUIDASDOK

Opdrachtgever:
Contactpersoon:

Arcadis Nederland BV
A. Schoenmakers

Uitvoering:
Projectcode:
Status:
Datum:
Auteur:
Kwaliteitscontrole:

Adviesbureau E.C.O. Logisch
ARNA1401.B v2
Definitief
10-10-2014
ing. D. Peereboom
ing. J. Koorevaar

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING EN DOEL	3
1.2	ONDERZOEKSMETHODE.....	3
2	KEERSPOOR DIEMEN	5
2.1	VLEERMUIZEN.....	5
2.2	RINGSLANG	6
2.3	FLORA.....	6
2.4	VISSEN.....	6
2.5	CONCLUSIE	7
3	KNOOPPUNT AMSTEL	8
3.1	VLEERMUIZEN.....	9
3.2	FLORA.....	9
3.3	VISSEN.....	9
3.4	CONCLUSIE	9
4	KNOOPPUNT NIEUWE MEER	10
4.1	VLEERMUIZEN.....	11
4.2	FLORA.....	11
4.3	VISSEN.....	11
4.4	OVERIGE SOORTEN	11
4.5	CONCLUSIE	12

Bijlage 1. Resultaten in kaart

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Ten behoeve van het project Zuidasdok dient een MER en TB te worden opgesteld. Ter onderbouwing hiervan dienen enkele aanvullende inventarisaties van beschermde flora en fauna te worden uitgevoerd. Het projectgebied bestaat uit drie deelgebieden: Knooppunt de Nieuwe Meer, Knooppunt Amstel en het keerspoor bij Diemen.

Om overtreding van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 te voorkomen, moet worden onderbouwd of er door deze werkzaamheden geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloed. Deze onderbouwing is verkregen door het uitvoeren van enkele aanvullende soortgerichte inventarisaties.

1.2 ONDERZOEKSMETHODE

Per deelgebied zijn de volgende soortgroepen geïventariseerd:

Keerspoor bij Diemen

- Vleermuizen verblijfplaatsen in bomen, vliegroutes en foerageergebied hele plangebied;
- Beschermde planten;
- Beschermde vissen;
- Ringslang spoortalud.

Knooppunt de Nieuwe Meer & Amstel:

- Vleermuizen paarplaatsen in bomen, vliegroutes en foerageergebied hele plangebied
- Beschermde planten;
- Beschermde vissen.

In de tekst wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het onderzoeksgebied. Het plangebied betreft de exacte begrenzing zoals aangegeven in de figuren 1, 2 en 3. Tijdens het onderzoek wordt echter breder gekeken dan deze begrenzing onder andere vanwege de bereikbaarheid van het exacte plangebied, het gedrag van de te onderzoeken soorten en de ligging van geschikte habitats voor de te onderzoeken soorten. Er is geen exacte begrenzing te geven van het onderzoeksgebied, dit gebeurt op intuïtie van de ecoloog ter plaatse; wanneer bijvoorbeeld interessante vleermuisactiviteit op 50 meter van het plangebied wordt waargenomen of verwacht, zal de ecoloog dat tot zijn onderzoeksgebied betrekken.

De inventarisaties worden conform onderstaande werkwijze uitgevoerd.

Vleermuizen

De gehanteerde onderzoeksmethode is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2013¹. En gericht op de verwachte soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en de laatvlieger.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen (Keerspoor Diemen)

In de periode 20 juni – 1 augustus is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie ronden van twee uur waarvan twee ronden in de avond en één in de vroege ochtend is uitgevoerd. Deze inventarisatie is uitgevoerd rond potentieel geschikte verblijfplaatsen als bomen en kunstwerken.

Paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen (Alle deelgebieden)

In de periode 1 augustus – 15 september zijn twee ronden van twee uur uitgevoerd tussen 23:00 en 01:00. Deze inventarisatie is uitgevoerd rond potentieel geschikte verblijfplaatsen als bomen en kunstwerken.

Vliegroutes en foerageergebied (Alle deelgebieden)

Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebied heeft grotendeels simultaan met de overige vleermuisinventarisaties plaatsgevonden. Rond specifieke locaties als onderdoorgangen en zogenaamde hop-over situaties is extra gepost om het gebruik te onderzoeken.

Boomholte onderzoek (Keerspoor Diemen)

Op 16-9-2014 zijn de aanwezig bomen rond Keerspoor Diemen met behulp van een boomcamera onderzocht op holtes en de geschiktheid van deze holtes voor vleermuizen.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. logisch werkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijke gehoor. Tevens kunnen de geluiden worden opgenomen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld.

Tabel 1. Overzicht vleermuisinventarisaties en omstandigheden

datum	locatie	bewolking	temperatuur	wind
11-7-14	Diemen	half bewolkt	15,9	3m/s
13-7-14	Diemen	bewolkt	14,9	4m/s
30-7-14	Nieuwe Meer en Amstel	licht bewolkt	13,3	3m/s
1-8-14	Diemen	licht bewolkt	15,3	2m/s
22-8-14	Nieuwe meer	bewolkt	10,1	5m/s
24-8-14	Nieuwe meer	half bewolkt	8,1	3m/s
24-8-14	Diemen	half bewolkt	8,5	4m/s
26-8-14	Amstel	half bewolkt	11	5m/s
27-8-14	Amstel	licht bewolkt	7,3	3m/s
16-9-14	Diemen	licht bewolkt	13,5	2m/s
22-9-14	Diemen	half bewolkt	9,6	5m/s
22-9-14	Nieuwe Meer en Amstel	half bewolkt	7,6	4m/s

De inventarisaties zijn uitgevoerd door Ing. D. Peereboom, Ing. M. Groeneveld, Ing. S. van Lieshout en Ing. M. Bouma.

Vaatplanten

Alle bermen en groenzones binnen de omlijning van de deelgebieden zijn onderzocht op aanwezige beschermde flora. Hierbij is het gehele plangebied te voet doorlopen. Deze inventarisatie heeft plaatsgevonden op 11-7-2014, 22-8-2014 en 27-8-2014.

Vissen

De watergangen in het plangebied zijn met behulp van een schepnet bemonsterd op beschermde vis. Deze inventarisatie heeft plaatsgevonden op 22-8-2014 en 27-8-2014. De Weespertrekvaart (Keerspoor Diemen) is eveneens met behulp van een zaklamp 's nachts onderzocht aanwezigheid van de nachttactieve rivierdonderpad.

Ringslang

De functie van het spoortalud bij Keerspoor Diemen is onderzocht op aanwezigheid van de ringslang met behulp van herpetoplatten. Dit zijn bitumen platen van 1 X 0,5 meter welke door reptielen snel als schuilplaats en opwarmplaats worden gebruikt. In totaal zijn een tiental platen aangebracht op rustige en zonnige locaties. Deze platen zijn vervolgens driemaal gecontroleerd op aanwezigheid van de ringslang. Aanvullend is het plangebied driemaal afgezocht op aanwezige individuen. Deze inventarisatie heeft plaatsgevonden op 11-7-2014, 1-8-2014, 24-8-2014 en 16-9-2014.

2 KEERSPOOR DIEMEN

Het plangebied Keerspoor Diemen (zie figuur 1) bestaat uit twee delen, van elkaar gescheiden door de Weespertrekvaart. Oostelijk van deze vaart is het spoortalud hoofdzakelijk begroeid met lage struikvormers. Rond dit deel van het plangebied is een bedrijventerrein aanwezig. Westelijk van de Weespertrekvaart is het talud sterk begroeid, deels met struiken en deels met grotere bomen. Rond de noordzijde van het spoor is hier eveneens een park aanwezig met veel grote en oudere bomen (zie foto 2), grenzend aan een watergang en een woonwijk. Aan de zuidzijde van het spoor staan enkele grotere populierenrijen (zie foto 1) en is gelegen aan een industrieterrein.

Figuur 1. Ligging plangebied

2.1 VLEERMUIZEN

Foto 1. Zuidzijde plangebied ter hoogte van het Zwanenpad

Foto 2. Belangrijk foerageergebied gewone dwergvleermuis ten noorden van het spoor in het park

Foerageergebied

In het onderzoeksgebied zijn de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger aangetroffen.

De gewone dwergvleermuis gebruikt het parkachtige landschap ten noorden van het keerspoor en ten westen van de Weespertrekvaart veelvuldig als foerageerzone (zie Bijlage 1, figuur 1). Tijdens iedere inventarisatie zijn hier enkele tientallen foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. De rest van het plangebied wordt eveneens gebruikt als foerageergebied, maar in sterk mindere mate. Met name oostelijk van de Weespertrekvaart wordt weinig gefoerageerd.

De ruige dwergvleermuis is enkel in het park aangetroffen met maximaal van 3 individuen.

Paarverblijven

In de paartijd zijn in het parkje enkele baltzende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze gebouwbewonende vleermuizen hebben vermoedelijk een paarverblijf in de naastgelegen woonwijk. Er bevinden zich geen paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied.

De ruige dwergvleermuis heeft een baltsterritorium in het park rond de bomen naast, en de onderdoorgang van de Weespertrekvaart. Eenmaal is vanuit een boom (zie foto 3) baltsgeluid waargenomen, waaruit mag worden geconcludeerd dat deze boom als paarverblijfplaats dienst doet. Deze boom bevindt zich op enkele tientallen meters van het spoortalud, zie Bijlage 1, figuur 1.

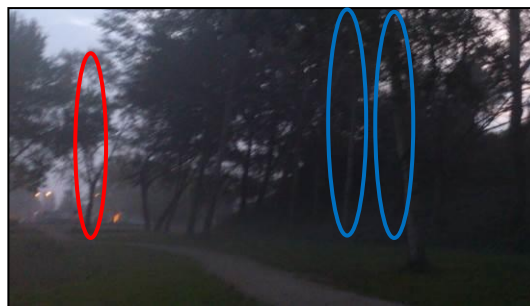

Foto 3. Baltsterritorium met paarverblijf (rode cirkel) van de ruige dwergvleermuis. In blauw overige bomen met mogelijkheden voor paarverblijven.

Tijdens het boomholte onderzoek zijn enkele grote abelen nader bekeken welke kleine scheuren en loszittende bast bevatten. Hier zijn echter geen vleermuizen in aangetroffen. Deze holtes bieden beperkt potentie als paarverblijf voor de ruige dwergvleermuis. Tijdens de nachtelijke inventarisaties is echter geheel geen interesse van de ruige dwergvleermuis in deze bomen waargenomen. Enkele grote populieren aan de zuidzijde van het plangebied (zie foto 1) konden niet geheel worden onderzocht vanwege de grote hoogte en het aanwezige dichte bladerdak. Mogelijk bevinden zich kleine scheuren of loszittende bast in de takken op grotere hoogte. Grote holtes zullen door beperkte omvang van de takken niet aanwezig zijn. Rond deze locatie is eveneens geen baltactiviteit of ander territoriaal gedrag waargenomen.

Vliegroutes

Er zijn geen duidelijke vliegroutes aangetroffen in het plangebied. Een enkele maal is een vliegbeweging van een gewone dwergvleermuis langs het spoor over de Weespertrekvaart waargenomen. Rond het Zwanenpad is eveneens een onderdoorgang welke mogelijk gebruikt zou kunnen worden door vleermuizen, maar deze is sterk verlicht. Er zijn hier geen passeerbewegingen vastgesteld. Eenmaal is een laatvlieger voorbijvliegend aangetroffen. Deze vertoonde echter geen binding met het plangebied.

Kraamverblijven en winterverblijven.

Er zijn geen kraamverblijven of winterverblijven aangetroffen in het onderzoeksgebied.

2.2 RINGSLANG

Direct aan de oostzijde van de Weespertrekvaart bij de kinderboerderij zijn waarnemingen van de ringslang bekend. Van deze soort is bekend dat hij gebruik maakt van spoor- en dijktaaluds om zich te verspreiden. Op enkele locaties is geschikte habitat voor de ringslang aanwezig. Met name rond het park en de onderdoorgang van het Zwanenpad zijn grassige en zonnige plaatsen aanwezig (zie foto 4). Tijdens de inventarisaties zijn hier echter geen ringslangen of sporen van de ringslang aangetroffen.

Foto 4. Werkpad richting het keerspoor met geschikte ringslang habitat ter hoogte van het Zwanenpad.

2.3 FLORA

Er zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen in het onderzoeksgebied.

2.4 VISSSEN

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen.

2.5 CONCLUSIE

- Het onderzoeksgebied waaronder het plangebied zelf vervult de functie van belangrijk foerageergebied en baltsterritorium voor de gewone dwergvleermuis;
- Het onderzoeksgebied en het plangebied vervult de functie van foerageergebied en baltsterritorium voor de ruige dwergvleermuis. Het paarverblijf bevindt zich buiten het plangebied;
- Er bevinden zich geen verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes voor vleermuizen in het onderzoeksgebied;
- Er bevinden zich geen ringslangen in het onderzoeksgebied;
- Er bevinden zich geen beschermde vaatplanten in het onderzoeksgebied.

Figuur 2. Ligging plangebied

Foto 5. Watergang binnen knooppunt Amstel, met drijvend fonteinkruid en smalle lisdodde

Foto 6. Watergangen binnen knooppunt Amstel

3.1 VLEERMUIZEN

Foeragegebied

Aan de zuidzijde van de rijksweg A10 zijn meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen (zie Bijlage 1, figuur 2). De aantallen en intensiteit van het foeragegedrag waren tijdens alle bezoeken laag. Aan de noordzijde van de A10 is slechts incidenteel een foeragerende gewone dwergvleermuis aangetroffen. Direct zuidelijk van het knooppunt bevindt zich een viaduct over de rijksweg A2. Langs de westelijke opgang richting dit viaduct is een struweel aanwezig. Hier zijn met name in de paarperiode meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen, met maximaal 5 individuen.

Vliegroutes

Lang het viaduct over de A2 is in de paarperiode tweemaal een vliegbeweging vastgesteld van de gewone dwergvleermuis van oost naar west over de A2. Vermoedelijk bevindt zich een verblijfplaats in oostelijke richting op enige afstand van het plangebied. Het viaduct heeft voor deze twee dieren dienst gedaan als hop-over. Het viaduct over de Amstel zou als onderdoorgang gebruikt kunnen worden door vleermuizen. Ten tijde van het onderzoek was deze onderdoorgang echter zeer sterk verlicht met bouwlampen van het aanwezige werkterrein. Er zijn geen passerende vleermuizen aangetroffen onder dit viaduct.

Het struweel en de bomen aan de zuidzijde van de A10 is incidenteel gebruikt als vliegroute door de gewone dwergvleermuis, vermoedelijk enkel door de daar ook foeragerende dieren.

Paarverblijven

Er zijn geen paarverblijven aangetroffen in het plangebied. Rond de westelijke opgang van het viaduct over de A2, direct zuidelijk van het knooppunt, is in de paarperiode baltsgedrag van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Ten tijde van dit baltsgedrag waren er meerdere gewone dwergvleermuizen aan het foerageren rond deze locatie. De gewone dwergvleermuis balst vaak op locaties met een hogere dichtheid aan vleermuizen, terwijl het paarverblijf zich elders bevindt.

3.2 FLORA

Er zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen in het plangebied.

3.3 VISSEN

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen in het plangebied. Alleen de driedoornige stekelbaars is gevangen in de wateren binnen het knooppunt. Wel is meermalen de kleine watersalamander in het water aangetroffen. De beschermde waterslak platte schijfhoren is niet aangetroffen. Aangetroffen schijfhorens betroffen de zeer algemene draaikolkschijfhoren.

3.4 CONCLUSIE

- Het plangebied vervult beperkt de functie van foerageergebied, vliegroute en baltsterritorium voor de gewone dwergvleermuis;
- Het plangebied vervult de functie algemeen leefgebied voor de kleine watersalamander;
- Er bevinden zich geen beschermde vissen in het plangebied;
- Er bevinden zich geen beschermde vaatplanten in het plangebied.

4 KNOOPPUNT NIEUWE MEER

Het plangebied te knooppunt Nieuwe Meer (zie figuur 3) bestaat grofweg uit het begroeide talud en de bermen van de rijksweg A4 (zie foto 7) en de rijksweg A10 in noordelijke richting. Het plangebied grenst in zuidelijke richting aan een recreatiegebied De Oeverlanden. Aan de noordzijde is het plangebied gelegen langs bedrijventerrein. In oostelijke richting wordt het plangebied begrenst door het viaduct over de waterloop De Schinkel.

Figuur 3. Plangebied knooppunt Nieuwe Meer

De bermen van de rijksweg A4 zijn aan de zuidzijde sterk begroeid met struweel en bosschage. Het noordoostelijk gelegen talud langs de A10 is eveneens begroeid met bosschage. Binnen het knooppunt vonden ten tijde van het onderzoek wegwerkzaamheden plaats, waardoor een groot deel van de bermen binnen het knooppunt was ingericht als werkterrein (zie foto 8). Er bevindt zich wel een bosschage en een plas binnen het knooppunt, welke niet in gebruik is als werkterrein (zie foto 9).

Foto 7. Ruig begroeide bermen langs de A4

Foto 8. Werkterrein binnen het knooppunt

Foto 9. Bosschage en plas binnen het knooppunt

4.1 VLEERMUIZEN

Foeragegebied

Het plangebied Nieuwe Meer wordt slechts zeer marginaal door vleermuizen bezocht. Tijdens de uitgevoerde inventarisaties zijn sporadisch foeragerende vleermuizen waargenomen, met name aan de zuidzijde van de rijksweg A4. Dit is mogelijk een gevolg van de overvloed aan goede foerageergebieden in de omgeving en de weinige geschikte verblijfplaatsen rond het knooppunt; de bebouwing bestaat voornamelijk uit industrie en kantoorgebouwen.

Vliegroutes

Er zijn geen vliegroutes aangetroffen in en om het onderzoeksgebied. De waterloop De Schinkel is bemonsterd op aanwezigheid van vliegroutes van de meervleermuis en de watervleermuis, deze zijn niet aangetroffen.

Paarverblijven

Er zijn geen paarverblijven aangetroffen in het onderzoeksgebied.

4.2 FLORA

Aan de zuidzijde van het plangebied in de berm van de Riekerweg (zie Bijlage 1, figuur 4.) is de beschermde plantensoort wilde marjolein aangetroffen (zie foto 10). Wilde marjolein is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet.

In een struweel in de het knooppunt (zie Bijlage 1, figuur 4) is een exemplaar van tongvaren (tabel 2 Flora- en faunawet) aangetroffen. Deze plant (zie foto 11) bevindt zich op een ongewone standplaats in het bosschage. Ook heeft de plant een zeer gekrulde bladrand, wat een indicatie kan zijn voor een kweekvorm. Mogelijk is dit dan ook een verwilderde tuinplant.

Foto 10. Wilde marjolein langs de Riekerweg

Foto 11. Tongvaren in bosschage binnen het knooppunt

4.3 VISSSEN

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de plas in het knooppunt is de driedoornige stekelbaars aangetroffen. In de watergang langs de Riekerweg is eveneens de driedoornige stekelbaars aanwezig. Daarnaast is eenmaal een zeelt gevangen.

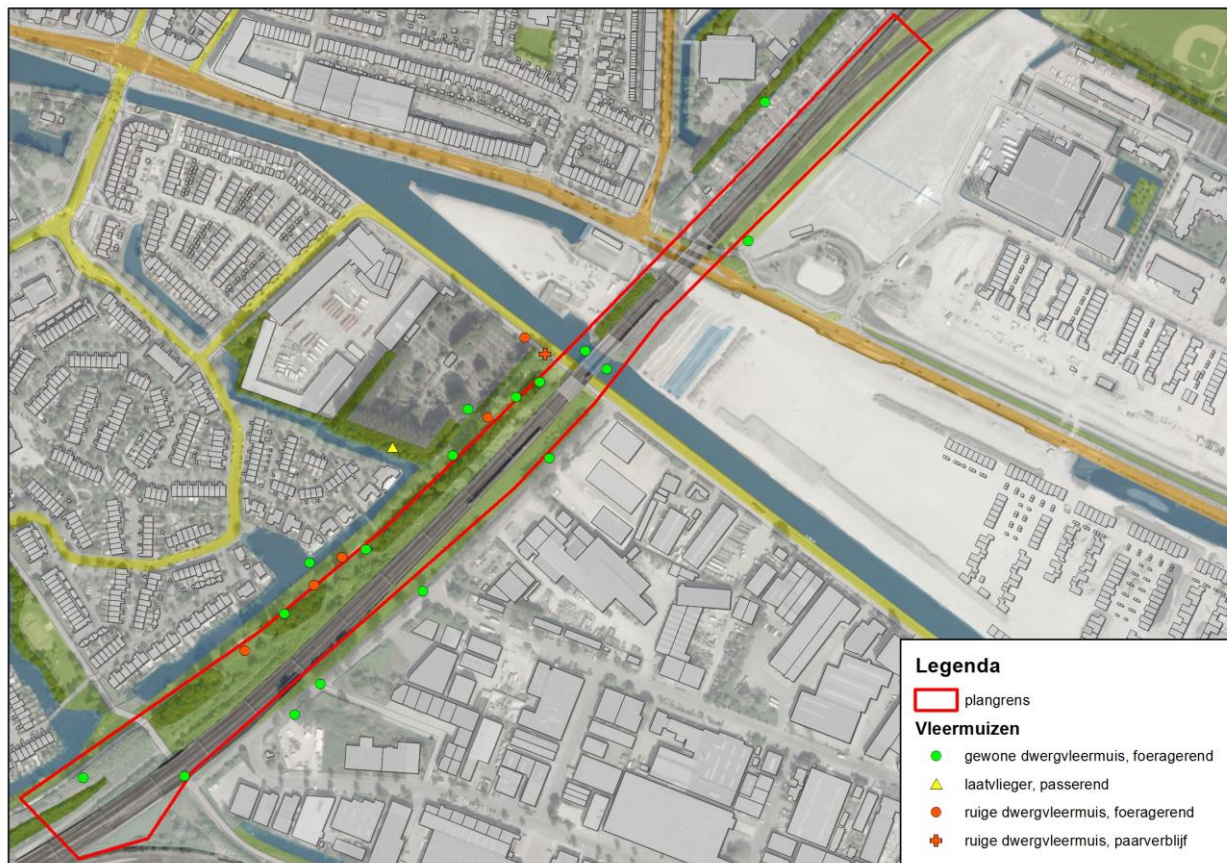
4.4 OVERIGE SOORTEN

In het plangebied zijn de middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde soorten bruine kikker, gewone pad, konijn en rosse woelmuis aangetroffen.

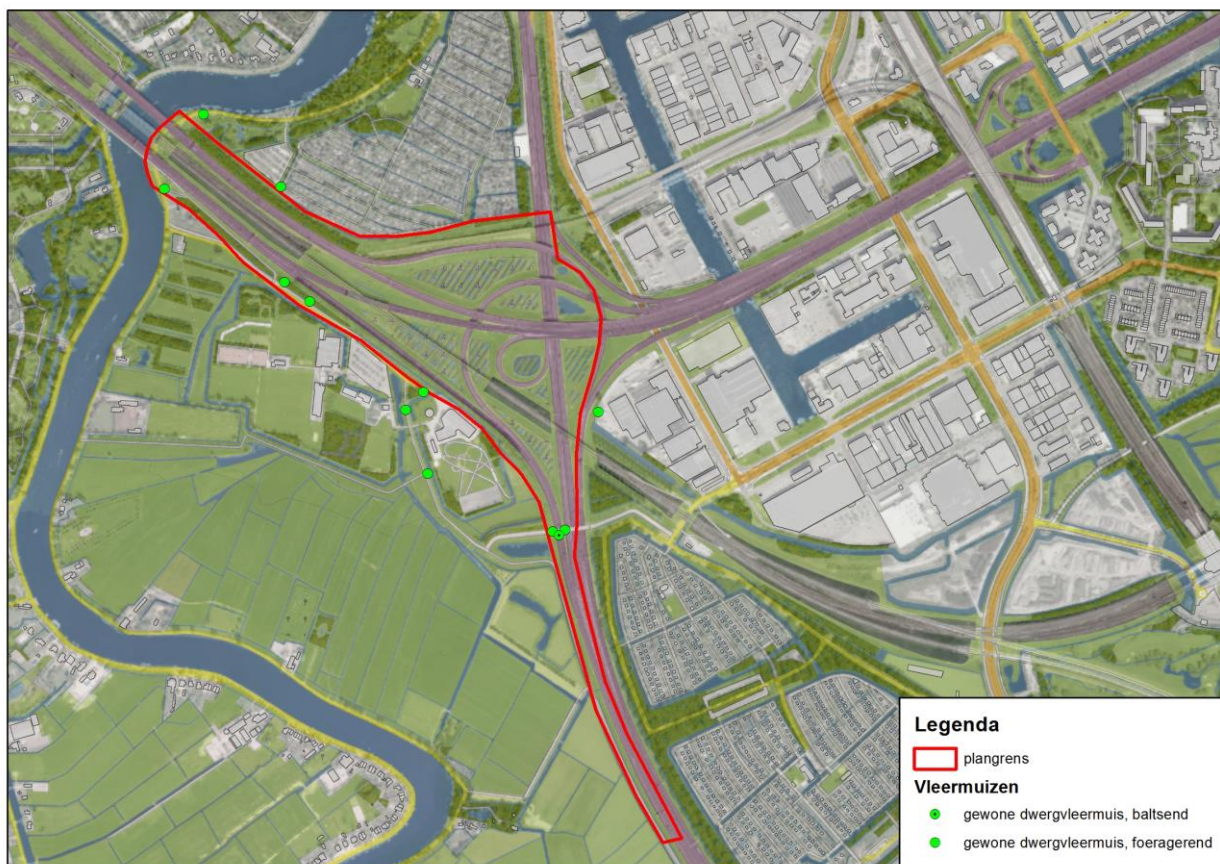
4.5 CONCLUSIE

- Het plangebied vervult beperkt de functie van foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis;
- Het plangebied vervult de functie algemeen leefgebied voor de bruine kikker, gewone pad, het konijn en de rosse woelmuis.;
- Er bevindt zich een standplaats van de wilde marjolein (tabel 2 Ffwet) en tongvaren (tabel 2 Ffwet) in het plangebied;
- Er bevinden zich geen beschermde vissen in het onderzoeksgebied.

BIJLAGE 1: RESULTATEN IN KAART

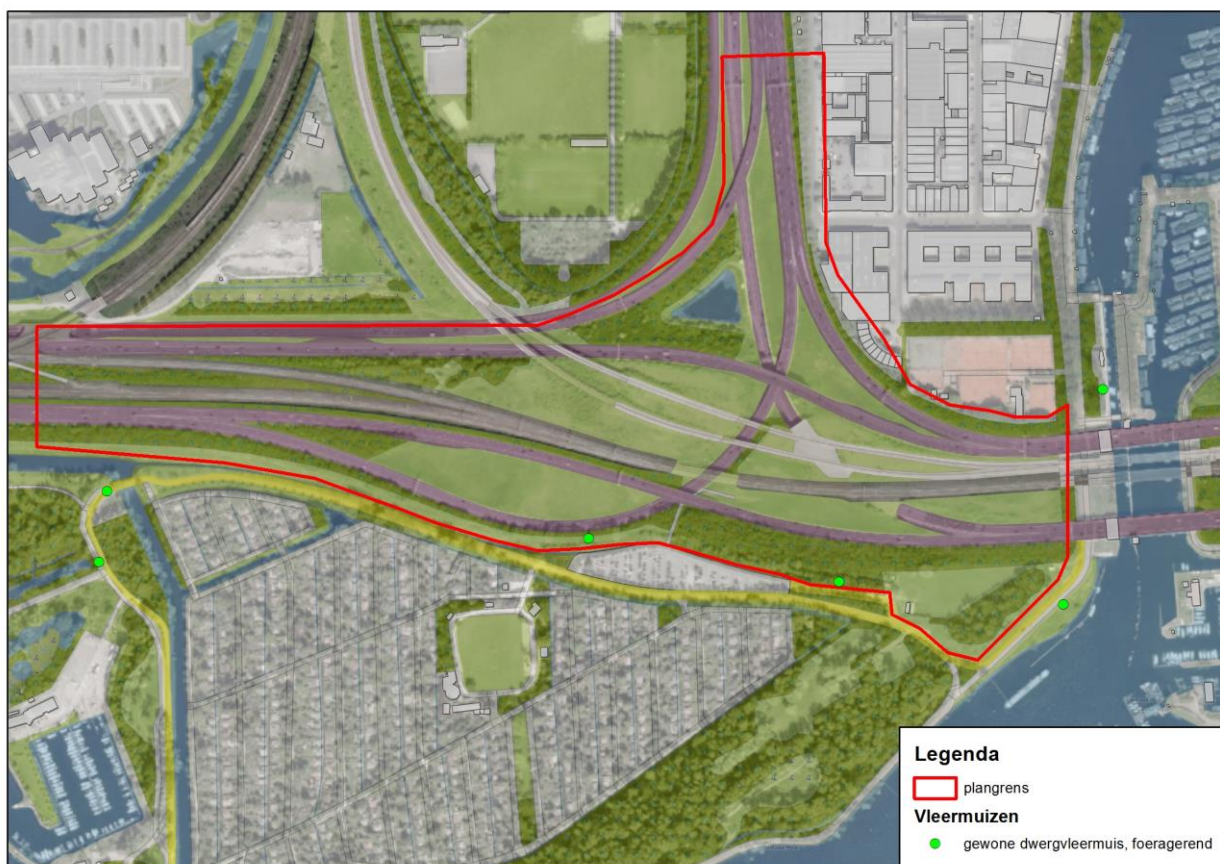

Figuur 1. Resultaten Keerspoor Diemen

Figuur 2. Vleermuizen knooppunt Amstel

Figuur 3. Kleine watersalamander knooppunt Amstel

Figuur 4. Beschermde vaatplanten knooppunt Nieuwe Meer
Figuur 5. Vleermuizen knooppunt Nieuwe Meer

Figuur 6. Overige beschermde soorten knooppunt Nieuwe Meer